

*Горідько Н.М., к. техн. н., доц., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Національний транспортний університет, natalia.horidko@ukr.net
Мельниченко В. О., студентка 2 курсу факультету економіки та права
Національний транспортний університет, melnickenkoviktoria037@gmail.com*

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДИКИ CONSERVATION STANDARDS ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Післявоєнна відбудова України створює унікальні виклики для забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку. Руйнування інфраструктури, забруднення довкілля та порушення екосистем вимагають трансформаційних підходів, що поєднують науку, сучасні практики та екологічну освіту. Освоєння та адаптація міжнародних методик дозволяє системно оцінювати стан природних ресурсів, планувати охоронні заходи та інтегрувати інноваційні рішення у процес відбудови. Досвід європейських університетів, зокрема Університету сталого розвитку м. Еберсвальде та Вільнюського технічного університету Гедиміна, демонструє практичну ефективність таких підходів, що особливо важливо для українських реалій: швидке реагування на екологічні ризики, баланс між відбудовою інфраструктури та збереженням природи, а також формування компетентних фахівців у сфері екології та сталого розвитку.

У контексті післявоєнної відбудови та викликів екологічної безпеки, описаних вище, критично важливим стає використання системних та перевірених підходів до оцінки та планування природоохоронних заходів. Саме таким підходом є методика Conservation Standards (CS), яка забезпечує послідовну роботу над охороною екосистем та управлінням екологічними ризиками.

У рамках навчального проєкту у Вільнюському технічному університеті Гедиміна було освоєно два ключові етапи методики. Перший Assess – цей етап проводився онлайн і включав системний аналіз природних ресурсів, ідентифікацію проблемних зон та оцінку існуючих ризиків для біорізноманіття. Практика дозволила навчитися працювати з даними, визначати пріоритети охоронних заходів та формувати обґрунтовані рекомендації для подальших дій.

Другим етапом був Plan – проводився безпосередньо у Вільнюському технічному університеті Гедиміна і передбачав розробку практичних рішень для збереження біорізноманіття та управління природоохоронними ризиками. На цьому етапі учасники створювали конкретні плани дій, що враховують локальні умови та потенціал ресурсів, а також інтегрують європейські стандарти у практичну роботу. Такий підхід дозволяє поєднати аналітичну оцінку із практичним плануванням, формуючи комплексне розуміння проблем та шляхів їх вирішення. Використання етапів Assess та Plan забезпечує підготовку до реальних викликів екологічної безпеки у кризових умовах та демонструє потенціал адаптації європейських практик до українського контексту.

Навчання за методикою Conservation Standards (CS) у Вільнюському технічному університеті Гедиміна дозволило отримати кілька ключових результатів. Освоєння системного підходу до оцінки екологічних ризиків (етап Assess) дав змогу практично відпрацювати збір даних, ідентифікацію критичних зон і ранжування проблем за пріоритетністю. Це формує основу для обґрунтованого прийняття рішень у процесі післявоєнної відбудови. Формування навичок практичного планування заходів охорони природи (етап Plan) продемонстрував, як на основі оцінки можна розробити конкретні дії, спрямовані на збереження біорізноманіття та управління ризиками, враховуючи локальні умови та ресурси. Навчання показало, що інтеграція міжнародних стандартів у реальні практичні кейси – цілком можлива, тобто європейські методики можна адаптувати для українського контексту: від оцінки стану довкілля до розробки заходів для відновлення територій після руйнувань. Робота з CS дозволила зрозуміти, що підвищення компетенцій у трансформаційних підходах до сталого розвитку є доволі реалістичним, так можна поєднувати екологічну освіту, практичну діяльність та науковий аналіз для ефективного управління екосистемами у кризових умовах.

Таким чином, трансформаційні методики є критично важливими для екологічної безпеки та довгострокової стійкості України в умовах післявоєнної відбудови. Використання методики Conservation Standards (CS) демонструє ефективний трансформаційний підхід до екологічної безпеки у кризових умовах, поєднуючи аналітичну оцінку стану екосистем із практичним плануванням охоронних заходів. А освоєні етапи Assess та Plan показують, що європейські стандарти можна адаптувати до українського контексту, що є особливо актуальним для післявоєнної відбудови та відновлення пошкоджених територій.

Також трансформаційний підхід, що інтегрує навчання, практику та науковий аналіз, дозволяє формувати компетентних фахівців у сфері екології та сталого розвитку, здатних ефективно реагувати на екологічні виклики.

Отже, впровадження таких підходів у національні програми відбудови України сприятиме підвищенню екологічної стійкості територій, збереженню біорізноманіття та безпеці довкілля, забезпечуючи сталий розвиток у довгостроковій перспективі, адже сталий розвиток не є розкішшю, а необхідністю для виживання та прогресу в умовах повоєнної відбудови.